

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (V. Ciumac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (G. Mîra, A. Bostan, G. Dașchevici)

DECIZIE

03 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Mariana Ursachi
Diana Stănilă

examinând recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Serapis Grup”,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Serapis Grup” împotriva Serviciului Fiscal de Stat privind anularea actului administrativ individual defavorabil,

împotriva încheierii din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a declarat inadmisibil apelul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Serapis Grup”, reprezentată de avocatul Arianda Suveica împotriva hotărârii din 25 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a ț ă :

La 23 februarie 2022, Societatea cu Răspundere Limitată „Serapis Grup” (în continuare „Serapis Grup” S.R.L.) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat, prin care a solicitat anularea deciziei Serviciului Fiscal de Stat nr. 754/16 din 20 ianuarie 2022 pe marginea contestației împotriva deciziei nr. 660/4758 din 23 noiembrie 2021, emisă de Direcția Generală Control Post Operațional și anularea parțială a deciziei Direcției Generale Control Post Operațional nr. 660/4758 din 23 noiembrie 2021, în partea ce ține de pretinsa încălcare a art. 337, art. 338 alin. (1) art. 8 alin. (2) lit. d) art. 341, alin. (1) din Codul Fiscal, exprimată prin diminuarea taxei pentru folosirea drumurilor a câte 13500 de lei/an pentru perioadele fiscale A/2017 - A/2020, în total cu 54000 de lei și, corespunzător, în partea încasării la buget a sumei de 54000 de lei cu titlu de taxă pentru folosirea drumurilor diminuată; aplicării majorării de întârziere în sumă de 15335 de lei pentru neachitarea în termenii stabiliți a taxei pentru folosirea drumurilor și a amenzii în sumă de 13500 de lei (54 000 x 25%) pentru diminuarea taxei pentru folosirea drumurilor pentru perioadele fiscale A/2017-A/2020.

Prin hotărârea din 25 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cererea de chemare în judecată depusă de „Serapis Grup” S.R.L. s-a respins ca fiind neîntemeiată (f.d.44, 49-54).

La 23 decembrie 2022, „Serapis Grup” S.R.L., reprezentată de avocatul Arianda Suveica a depus apel împotriva hotărârii din 25 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii de admitere a cererii sale de chemare în judecată (f.d.46-48).

La 14 iunie 2023, „Serapis Grup” S.R.L., reprezentată de avocatul Arianda Suveica a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 25 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând admiterea cererii de apel în sensul declarat (f.d.60-63).

Prin încheierea din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul depus de „Serapis Grup” S.R.L., reprezentată de avocatul Arianda Suveica împotriva hotărârii din 25 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.67-68).

La 28 iulie 2023 „Serapis Grup” S.R.L. a depus cerere de recurs, completată la 04 decembrie 2023 împotriva încheierii din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii instanței de apel și emiterea unei noi încheieri (f.d.75-78).

În motivarea recursului, recurenta a invocat dezacordul cu încheierea din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, pe care o consideră ilegală și pasibilă de a fi anulată.

Or, în opinia sa, odată ce a constatat că cererea de apel nu corespunde cerințelor art. 233 alin. (2) din Codul Administrativ, și anume că aceasta nu este semnată de reprezentantul împuternicit, instanța de apel, prin prisma dispozițiilor art. 235 din Codul administrativ, era obligată să-i stabilească un termen pentru înlăturarea neajunsurilor, dar nicidecum să declare inadmisibil apelul ca fiind depus de o persoană neîmputernicită, fără să-i acorde în prealabil un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin urmare, recurenta a conchis că concluzia instanței de apel precum că, lipsa semnăturii avocatului Ariadna Suveica pe versoul mandatului avocațial Seria MA nr. 1573499 din 21 decembrie 2021, ar echivala cu lipsa împuternicirilor avocatului de a acționa în numele său, demonstrează o interpretare greșită a legii și un formalism excesiv din partea instanței ierarhic inferioare, care este lipsit de suport juridic și-i îngrădește dreptul de acces la un tribunal, garantat de art. 6§1 din CȚEDO.

Astfel, în argumentarea concluziei enunțate, „Serapis Grup” S.R.L., invocând dispozițiile pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013 „Cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar”, a menționat că la caz, procura eliberată avocatului Ariadna Suveica a fost prezentată instanței de fond împreună cu mandatului avocațial Seria MA nr. 1573499 din 21 decembrie 2021, în care pe recto este aplicată semnătura avocatului Ariadna Suveica, certificată prin ștampilă. Iar omisiunea avocatului Ariadna Suveica de a semna mandatul și pe verso, în locul clientului, constituie o eroare incidentală, neobservată inclusiv de prima instanță, care a admis participarea avocatului în procesul de judecată, în temeiul mandatului respectiv. Această eroare mecanică putea fi lesne corectată în orice moment, prin solicitarea avocatului Ariadna Suveica să aplice propria semnătură și pe verso-ul mandatului avocațial seria MA nr. 1573499 din 21 decembrie 2021.

La acest capitol, recurenta a menționat că partea identică a mandatului avocațial

seria MA nr. 1573499 din 21 decembrie 2021, care se păstrează la avocatul Ariadna Suveica, este semnat de avocat inclusiv și pe verso-ul mandatului, în locul clientului „Serapis Grup” S.R.L., sub mențiunea „Conform procurii anexate” (a se vedea copia certificată de pe mandatul respectiv din Anexa nr. 2).

De altfel, în opinia recurenteii, instanța de apel restituind apelul declarat de avocatul Ariadna Suveica în numele său, din cauza lipsei semnăturii avocatului Ariadna Suveica pe verso-ul mandatului, în locul clientului, în situația în care prima instanță nu a observat această omisiune și a admis participarea avocatului în temeiul mandatului respectiv, a dat dovadă de un formalism excesiv, lipsit de suport juridic, prin care a privat-o de dreptul la un proces de judecată echitabil, garantat de art. 6§1 din CțEDO. Or, dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute de Convenție (hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25 februarie 1982).

La 21 august 2023, la adresa de e-mail a Serviciului Fiscal de Stat a fost expediată copia recursului depus de „Serapis Grup” S.R.L.

Până la data stabilită pentru examinarea recursului depus de „Serapis Grup” S.R.L., intimatul nu a depus referință în care să-și expună opinia asupra argumentelor invocate de recurent.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Încheierea recurată a fost pronunțată la 11 iulie 2023 și expediată reprezentantului „Serapis Grup” S.R.L., avocatului Ariadna Suveica, prin intermediul poștei electronice la 14 iulie 2023 (f.d. 69).

Astfel, instanța de recurs constată că reprezentantul recurenteii „Serapis Grup” S.R.L., avocatul Ariadna Suveica a luat cunoștință de încheierea din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău la 14 iulie 2023, dată la care i-a fost expediată pe poșta electronică. Iar, dovada notificării încheierii contestate „Serapis Grup” S.R.L., la materialele cauzei lipsește.

Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus la 28 iulie 2023 este în termen.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Studiind materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul depus de „Serapis Grup” S.R.L., de a anula încheierea din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza Curții de Apel Chișinău, pentru rejudecarea problemei soluționate prin încheierea casată.

În susținerea concluziei enunțate instanța de recurs indică următoarele argumente.

Conform art. 243 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: anulează încheierea și adoptă o nouă încheiere.

Din materialele cauzei rezultă că, prin hotărârea din 25 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, cererea de chemare în judecată depusă de „Serapis Grup” S.R.L. s-a respins ca fiind neîntemeiată (f.d.44, 49-54).

La 23 decembrie 2022, „Serapis Grup” S.R.L., reprezentată de avocatul Arianda Suveica a depus apel împotriva hotărârii din 25 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii de admitere a cererii sale de chemare în judecată (f.d.46-48).

La 14 iunie 2023, „Serapis Grup” S.R.L., reprezentată de avocatul Arianda Suveica a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 25 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând admiterea cererii de apel în sensul declarat (f.d.60-63).

Prin încheierea din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul depus de „Serapis Grup” S.R.L., reprezentată de avocatul Arianda Suveica împotriva hotărârii din 25 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.67-68).

Materialele cauzei atestă că pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că cererea de apel a fost depusă de către „Serapis Grup” S.R.L., reprezentată de avocatul Arianda Suveica împotriva hotărârii primei instanțe de către o persoană neîmputernicită.

Conform prevederilor art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Conform art. 236 alin. (1) și (2) lit. c) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs.

Apelul se declară inadmisibil în special când: apelul este depus de o persoană neîmputernicită.

Conform art. 45 alin. (3) din Codul administrativ, persoanele juridice acționează prin reprezentanții lor.

Conform art. 46 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, în procedura administrativă participanții pot fi reprezentați de o persoană împuternicită. Împuternicirile reprezentantului se consemnează în procură (semnată olograf sau prin semnătura electronică) sau în împuternicirea de reprezentare în baza semnăturii electronice create în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice (în continuare – *împuternicire în baza semnăturii electronice*). În măsura în care din conținutul procurii sau al împuternicirii în baza semnăturii electronice nu rezultă altceva, acestea conferă împuterniciri pentru toate acțiunile procedurale ce țin de procedura administrativă.

La solicitare, reprezentantul împuternicit prezintă procura sau împuternicirea în baza semnăturii electronice. Valabilitatea procurii este reglementată de [Codul civil](#).

Iar conform art.47 alin. (1)-(3) al Codului administrativ, acțiunile procedurale întreprinse de reprezentantul împuternicit se atribuie participantului reprezentat. În măsura în care participantul nu contrazice neîntârziat acțiunile întreprinse de reprezentantul împuternicit, acestea se consideră ca fiind întreprinse de participant.

În pofida desemnării unui reprezentant împuternicit, participantul este în drept să întreprindă el însuși acțiuni procedurale.

Culpa reprezentantului împuternicit se atribuie participantului reprezentat.

În conformitate cu art. 80 alin. (7) din Codul de procedură civilă, împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

Articolul 81 alin. (1) al Codului de procedură civilă, prevede că împuternicirea de reprezentare în judecată acordă reprezentantului dreptul de a exercita în numele reprezentatului toate actele procedurale, cu excepția dreptului de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a recurge la arbitraj pentru soluționarea litigiului, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a recurge la mediere, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eșalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești, drept care trebuie menționat expres, sub sancțiunea nulității, în procura eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului.

Conform art. 60 alin. (2) al Legii cu privire la avocatură nr. 1260-XV din 19 iulie 2002, împuternicirile avocatului se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

La caz, apelul și motivarea apelului împotriva hotărârii din 25 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani au fost semnate și depuse de către avocatul Arianda Suveica, în interesele „Serapis Grup” S.R.L., în baza mandatului Seria MA nr. 1573499 din 21 decembrie 2022, întocmit în baza contractului de asistență juridică nr.01-21-12„a” din 21 decembrie 2022, fapt enunțat expres de aceasta în apel și motivarea apelului (f.d. 39, 46, 62).

De asemenea, „Serapis Grup” S.R.L. a împuternicit avocatul Arianda Suveica, prin procura din 20 octombrie 2021, valabilă pe un termen de 3 ani din momentul eliberării, să-i reprezinte interesele în fața tuturor autorităților publice, în raport cu orice persoană juridică sau fizică, cu dreptul de a semna în numele său orice act, dezacord, cerere prealabilă, adresate autorităților publice, cereri pe care să le depună în instanța de judecată, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestora, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a recurge la mediere, de a încheia tranzacții, de a ataca hotărârea judecătorească, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire (f.d.40).

Potrivit pct.3 din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, formularul mandatului avocatului și al avocatului stagiar se imprimă pe hârtie de formatul A4, împărțită în două părți identice, în partea din stânga fiind lăsat un spațiu liber de 2 cm. O parte se decupează și se prezintă organelor de urmărire penală, instanței de judecată sau altor autorități în raport cu care își exercită împuternicirile avocatul sau avocatul stagiar, iar cealaltă parte este păstrată de către avocat sau, după caz, de către avocatul stagiar.

Conform pct. 6 alin.(1) lit. a)-h și j), alin. (2) lit. a), a¹), b) și pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013 cu privire la aprobarea formularului și

modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, formularul mandatului avocatului conține următoarele elemente obligatorii: pe recto se inserează: numărul și seria; denumirea biroului asociat de avocați; denumirea cabinetului avocatului; datele de contact; denumirea "MANDAT"; numele și prenumele avocatului; numărul licenței și data eliberării; numărul contractului de asistență juridică și data semnării; semnătura avocatului, certificată prin ștampilă; pe verso se inserează: împuternicirile avocatului; numele și prenumele clientului semnătura clientului sau, după caz, a avocatului.

Împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar în procesul civil, stabilite conform art.81 din [Codul de procedură civilă al Republicii Moldova](#), urmează a fi consemnate pe versoul mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege.

Dacă se întocmește o procură, avocatul sau avocatul stagiar va nota pe versoul mandatului textul "Conform procurii anexate" și va semna versoul mandatului în locul clientului. Împuternicirile avocatului sau ale avocatului stagiar stabilite în procură sînt valabile doar dacă aceasta se prezintă împreună cu mandatul.

În sensul art. 11 alin. (3) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, nu se admite acordarea de către avocat a asistenței juridice de reprezentare a intereselor în instanța de judecată în alt temei, decât în baza contractului de asistență juridică, iar mandatul avocațial reprezintă un act juridic de confirmare a împuternicirilor avocatului în raport cu terții și/sau instanța de judecată.

Pe verso-ul mandatului avocatului Arianda Suveica Seria MA nr. 1573499 din 21 decembrie 2022, nu se atestă semnătura „Serapis Grup” S.R.L., împuternicirile acordate de aceasta reprezentantului său, în special dreptul de a semna cererea și de a o depune în judecată, și dreptul de a contesta hotărârea judecătorească, precum și mențiunea obligatorie "Conform procurii anexate" cu aplicarea semnăturii avocatului Arianda Suveica în locul clientului, în condițiile în care acesta la 20 octombrie 2021 a împuternicit-o prin procură.

Conform art.235 din Codul administrativ, dacă cererea de apel nu corespunde cerințelor prevăzute la art.233 alin.(1) și (2) și art.234 alin.(1), judecătorul stabilește apelantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă apelantul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea de apel se consideră depusă la data inițială.

Astfel, în condițiile în care instanța de apel a stabilit că, contrar pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, mandatul Seria MA nr. 1573499 din 21 decembrie 2022 nu conține semnătura avocatului Ariadna Suveica, împuternicit de „Serapis Grup” S.R.L. să acționeze în numele său, în baza procurii eliberate la 20 octombrie 2021, iar împuternicirile avocatului stabilite în procură sînt valabile doar dacă acestea se prezintă împreună cu mandatul, respectiv acesta nu poate fi reținut ca document care confirmă împuternicirile reprezentantului împuternicit, prin prisma dispozițiilor art.235 din Codul administrativ, urma să acorde un termen „Serapis Grup” S.R.L. și reprezentantului acestuia, avocatului Ariadna Suveica pentru prezentarea corespunzătoare a actului ce confirmă dreptul avocatului Ariadna Suveica de a reprezenta interesele „Serapis Grup” S.R.L. în instanța de judecată.

Astfel, întru evitarea încălcării dreptului recurenței la un proces echitabil și accesul la justiție pentru apărarea drepturilor și intereselor sale legitime, instanța de recurs concluzionează asupra necesității admiterii recursului depus de „Serapis Grup” S.R.L.. Or, lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, motiv din care cauza de contencios administrativ se remite la Curtea de Apel Chișinău.

Soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere că încheierea din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău este neîntemeiată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de „Serapis Grup” S.R.L., a anula încheierea din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău și de a adopta o încheiere nouă de remitere a cauzei în instanța de apel pentru rejudecarea problemei soluționate prin încheierea casată.

Conform art. 243 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Serapis Grup”.

Se anulează încheierea din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Serapis Grup” împotriva Serviciului Fiscal de Stat privind anularea actului administrativ individual defavorabil și se restituie cauza Curții de Apel Chișinău, la etapa punerii pe rol a apelului.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Stela Procopciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Diana Stănilă